॥ श्रीसुब्रह्मण्यसहस्रनामस्तोत्रम् ॥

ऋषय ऊचुः -
सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञ सर्वलोकोपकारक ।
वयं चातिथयः प्राप्ता आतिथेयोऽसि सुव्रत ॥ १॥

ज्ञानदानेन संसारसागरात्तारयस्व नः ।
कलौ कलुषचित्ता ये नराः पापरताः सदा ॥ २॥

केन स्तोत्रेण मुच्यन्ते सर्वपातकबन्धनैः ।
इष्टसिद्धिकरं पुण्यं दुःखदारिद्र्यनाशनम् ॥ ३॥

सर्वरोगहरं स्तोत्रं सूत नो वक्तुमर्हसि ।
श्रीसूत उवाच -
शृणुध्वम् ऋषयः सर्वे नैमिषारण्यवासिनः ॥ ४॥

तत्त्वज्ञानतपोनिष्ठाः सर्वशास्त्रविशारदाः ।
स्वयंभुवा पुरा प्रोक्तं नारदाय महात्मने ॥ ५॥

तदहं संप्रवक्ष्यामि श्रोतुं कौतूहलं यदि ।
ऋषय ऊचुः -
किमाह भगवान्ब्रह्मा नारदाय महात्मने ॥ ६॥

सूतपुत्र महाभाग वक्तुमर्हसि सांप्रतम् ।
श्रीसूत उवाच -
दिव्यसिंहासनासीनं सर्वदेवैरभिष्टुतम् ॥ ७॥

साष्टाङ्गप्रणिपत्यैनं ब्रह्माणं भुवनेश्वरम् ।
नारदः परिपप्रच्छ कृताञ्जलिरुपस्थितः ॥ ८॥

नारद उवाच -
लोकनाथ सुरश्रेष्ठ सर्वज्ञ करुणाकर ।
षण्मुखस्य परं स्तोत्रं पावनं पापनाशनम् ॥ ९॥

धातस्त्वं पुत्रवात्सल्यात्तद्वद प्रणताय मे ।
उपदिश्य तु मां देव रक्ष रक्ष कृपानिधे ॥ १०॥

ब्रह्मा उवाच -

शृणु वक्ष्यामि देवर्षे स्तवराजमिमं परम् ।
मातृकामालिकायुक्तं ज्ञानमोक्षसुखप्रदम् ॥ ११॥

सहस्राणि च नामानि षण्मुखस्य महात्मनः ।
यानि नामानि दिव्यानि दुःखरोगहराणि च ॥ १२॥

तानि नामानि वक्ष्यामि कृपया त्वयि नारद ।
जपमात्रेण सिध्यन्ति मनसा चिन्तितान्यपि ॥ १३॥

इहामुत्र परं भोगं लभते नात्र संशयः ।
इदं स्तोत्रं परं पुण्यं कोटियज्ञफलप्रदम् ।
सन्देहो नात्र कर्तव्यः शृणु मे निश्चितं वचः ॥ १४॥

ॐ अस्य श्रीसुब्रह्मण्यसहस्रनामस्तोत्रमहामन्त्रस्य ।
ब्रह्मा ऋषिः । अनुष्टुप्छन्दः । सुब्रह्मण्यो देवता ।
शरजन्माक्षय इति बीजम् । शक्तिधरोऽक्षय इति शक्तिः ।
कार्तिकेय इति कीलकम् । क्रौंचंभेदीत्यर्गलम् ।
शिखिवाहन इति कवचम् । षण्मुख इति ध्यानम् ।
श्रीसुब्रह्मण्यप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ।

ध्यानम् -
ध्यायेत्षण्मुखमिन्दुकोटिसदृशं रत्नप्रभाशोभितम् ।
बालार्कद्युतिषट्किरीटविलसत्केयूरहारान्वितम् ॥ १॥

कर्णालम्बितकुण्डलप्रविलसद्गण्डस्थलाशोभितम् ।
काञ्चीकङ्कणकिंकिणीरवयुतं शृङ्गारसारोदयम् ॥ २॥

ध्यायेदीप्सितसिद्धिदं शिवसुतं श्रीद्वादशाक्षं गुहम् ।
खेटं कुक्कुटमंकुशं च वरदं पाशं धनुश्चक्रकम् ॥

३॥

वज्रं शक्तिमसिं च शूलमभयं दोर्भिर्धृतं षण्मुखम् ।
देवं चित्रमयूरवाहनगतं चित्राम्बरालंकृतम् ॥ ४॥

॥ सुब्रह्मण्य सहस्रनाम स्तोत्रम् ॥

अचिन्त्यशक्तिरनघस्त्वक्षोभ्यस्त्वपराजितः ।

अनाथवत्सलोऽमोघस्त्वशोकोऽप्यजरोऽभयः ॥ १॥

अत्युदारो ह्यघहरस्त्वग्रगण्योऽद्रिजासुतः ।
अनन्तमहिमाऽपारोऽनन्तसौख्यप्रदोऽव्ययः ॥ २॥

अनन्तमोक्षदोऽनादिरप्रमेयोऽक्षरोऽच्युतः ।
अकल्मषोऽभिरामोऽग्रधुर्यश्चामितविक्रमः ॥ ३॥

अनाथनाथो ह्यमलो ह्यप्रमत्तोऽमरप्रभुः ।
अरिन्दमोऽखिलाधारस्त्वणिमादिगुणोऽग्रणीः ॥ ४॥

अचञ्चलोऽमरस्तुत्यो ह्यकलङ्कोऽमिताशनः ।
अग्निभूरनवद्याङ्गो ह्यद्भुतोऽभीष्टदायकः ॥ ५॥

अतीन्द्रियोऽप्रमेयात्मा ह्यदृश्योऽव्यक्तलक्षणः ।
आपद्विनाशकस्त्वार्य आढ्य आगमसंस्तुतः ॥ ६॥

आर्तसंरक्षणस्त्वाद्य आनन्दस्त्वार्यसेवितः ।
आश्रितेष्टार्थवरद आनन्द्यार्तफलप्रदः ॥ ७॥

आश्चर्यरूप आनन्द आपन्नार्तिविनाशनः ।
इभवक्त्रानुजस्त्विष्ट इभासुरहरात्मजः ॥ ८॥

इतिहासश्रुतिस्तुत्य इन्द्रभोगफलप्रदः ।
इष्टापूर्तफलप्राप्तिरिष्टेष्टवरदायकः ॥ ९॥

इहामुत्रेष्टफलद इष्टदस्त्विन्द्रवन्दितः ।
ईडनीयस्त्वीशपुत्र ईप्सितार्थप्रदायकः ॥ १०॥

ईतिभीतिहरश्चेड्य ईषणात्रयवर्जितः ।
उदारकीर्तिरुद्योगी चोत्कृष्टोरुपराक्रमः ॥ ११॥

उत्कृष्टशक्तिरुत्साह उदारश्चोत्सवप्रियः ।
उज्जृम्भ उद्भवश्चोग्र उदग्रश्चोग्रलोचनः ॥ १२॥

उन्मत्त उग्रशमन उद्वेगघ्नोरगेश्वरः ।
उरुप्रभावश्चोदीर्ण उमापुत्र उदारधीः ॥ १३॥

ऊर्ध्वरेतःसुतस्तूर्ध्वगतिदस्तूर्जपालकः ।
ऊर्जितस्तूर्ध्वगस्तूर्ध्व ऊर्ध्वलोकैकनायकः ॥ १४॥

ऊर्जिवानूर्जितोदार ऊर्जितोर्जितशासनः ।
ऋषिदेवगणस्तुत्य ऋणत्रयविमोचनः ॥ १५॥

ऋजुरूपो ह्यृजुकर ऋजुमार्गप्रदर्शनः ।
ऋतंभरो ह्यृजुप्रीत ऋषभस्त्वृद्धिदस्त्वृतः ॥ १६॥

लुलितोद्धारको लूतभवपाशप्रभञ्जनः ।
एणाङ्कधरसत्पुत्र एक एनोविनाशनः ॥ १७॥

ऐश्वर्यदश्चैन्द्रभोगी चैतिह्यश्चैन्द्रवन्दितः ।
ओजस्वी चौषधिस्थानमोजोदश्चौदनप्रदः ॥ १८॥

औदार्यशील औमेय औग्र औन्नत्यदायकः ।
औदार्य औषधकर औषधं चौषधाकरः ॥ १९॥

अंशुमाल्यंशुमालीड्य अम्बिकातनयोऽन्नदः ।
अन्धकारिसुतोऽन्धत्वहारी चाम्बुजलोचनः ॥ २०॥

अस्तमायोऽमराधीशो ह्यस्पष्टोऽस्तोकपुण्यदः ।
अस्तामित्रोऽस्तरूपश्चास्खलत्सुगतिदायकः ॥ २१॥

कार्तिकेयः कामरूपः कुमारः क्रौञ्चदारणः ।
कामदः कारणं काम्यः कमनीयः कृपाकरः ॥ २२॥

काञ्चनाभः कान्तियुक्तः कामी कामप्रदः कविः ।
कीर्तिकृत्कुक्कुटधरः कूटस्थः कुवलेक्षणः ॥ २३॥

कुङ्कुमाङ्गः क्लमहरः कुशलः कुक्कुटध्वजः ।
कुशानुसंभवः क्रूरः क्रूरघ्नः कलितापहृत् ॥ २४॥

कामरूपः कल्पतरुः कान्तः कामितदायकः ।
कल्याणकृत्क्लेशनाशः कृपालुः करुणाकरः ॥ २५॥

कलुषघ्नः क्रियाशक्तिः कठोरः कवची कृती ।
कोमलाङ्गः कुशप्रीतः कुत्सितघ्नः कलाधरः ॥ २६॥

ख्यातः खेटधरः खड्गी खट्वाङ्गी खलनिग्रहः ।
ख्यातिप्रदः खेचरेशः ख्यातेहः खेचरस्तुतः ॥ २७॥

खरतापहरः स्वस्थः खेचरः खेचराश्रयः ।
खण्डेन्दुमौलितनयः खेलः खेचरपालकः ॥ २८॥

खस्थलः खण्डितार्कश्च खेचरीजनपूजितः ।
गाङ्गेयो गिरिजापुत्रो गणनाथानुजो गुहः ॥ २९॥

गोप्ता गीर्वाणसंसेव्यो गुणातीतो गुहाश्रयः ।
गतिप्रदो गुणनिधिः गम्भीरो गिरिजात्मजः ॥ ३०॥

गूढरूपो गदहरो गुणाधीशो गुणाग्रणीः ।
गोधरो गहनो गुप्तो गर्वघ्नो गुणवर्धनः ॥ ३१॥

गुह्यो गुणज्ञो गीतिज्ञो गतातङ्को गुणाश्रयः ।
गद्यपद्यप्रियो गुण्यो गोस्तुतो गगनेचरः ॥ ३२॥

गणनीयचरित्रश्च गतक्लेशो गुणार्णवः ।
घूर्णिताक्षो घृणिनिधिः घनगम्भीरघोषणः ॥ ३३॥

घण्टानादप्रियो घोषो घोराघौघविनाशनः ।
घनानन्दो घर्महन्ता घृणावान् घृष्टिपातकः ॥ ३४॥

घृणी घृणाकरो घोरो घोरदैत्यप्रहारकः ।
घटितैश्वर्यसंदोहो घनार्थो घनसंक्रमः ॥ ३५॥

चित्रकृच्चित्रवर्णश्च चञ्चलश्चपलद्युतिः ।
चिन्मयश्चित्स्वरूपश्च चिरानन्दश्चिरंतनः ॥ ३६॥

चित्रकेलिश्चित्रतरश्चिन्तनीयश्चमत्कृतिः ।
चोरघ्नश्चतुरश्चारुश्चामीकरविभूषणः ॥ ३७॥

चन्द्रार्ककोटिसदृशश्चन्द्रमौलितनूभवः ।
छादिताङ्गश्छद्महन्ता छेदिताखिलपातकः ॥ ३८॥

छेदीकृततमःक्लेशश्छत्रीकृतमहायशाः ।

छादिताशेषसंतापश्छरितामृतसागरः ॥ ३९॥

छन्नत्रैगुण्यरूपश्च छातेहश्छिन्नसंशयः ।
छन्दोमयश्छन्दगामी छिन्नपाशश्छविश्छदः ॥ ४०॥

जगद्धितो जगत्पूज्यो जगज्ज्येष्ठो जगन्मयः ।
जनको जाह्नवीसूनुर्जितामित्रो जगद्गुरुः ॥ ४१॥

जयी जितेन्द्रियो जैत्रो जरामरणवर्जितः ।
ज्योतिर्मयो जगन्नाथो जगज्जीवो जनाश्रयः ॥ ४२॥

जगत्सेव्यो जगत्कर्ता जगत्साक्षी जगत्प्रियः ।
जम्भारिवन्द्यो जयदो जगञ्जनमनोहरः ॥ ४३॥

जगदानन्दजनको जनजाड्यापहारकः ।
जपाकुसुमसंकाशो जनलोचनशोभनः ॥ ४४॥

जनेश्वरो जितक्रोधो जनजन्मनिबर्हणः ।
जयदो जन्तुतापघ्नो जितदैत्यमहाव्रजः ॥ ४५॥

जितमायो जितक्रोधो जितसङ्गो जनप्रियः ।
झंझानिलमहावेगो झरिताशेषपातकः ॥ ४६॥

झर्झरीकृतदैत्यौघो झल्लरीवाद्यसंप्रियः ।
ज्ञानमूर्तिर्ज्ञानगम्यो ज्ञानी ज्ञानमहानिधिः ॥ ४७॥

टंकारनृत्तविभवः टंकवज्रध्वजाङ्कितः ।
टंकिताखिललोकश्च टंकितैनस्तमोरविः ॥ ४८॥

डम्बरप्रभवो डम्भो डम्बो डमरुकप्रियः ।
डमरोत्कटसन्नादो डिंभरूपस्वरूपकः ॥ ४९॥

ढक्कानादप्रीतिकरो ढालितासुरसंकुलः ।
ढौकितामरसंदोहो ढुण्डिविघ्नेश्वरानुजः ॥ ५०॥

तत्वज्ञस्तत्वगस्तीव्रस्तपोरूपस्तपोमयः ।
त्रयीमयस्त्रिकालज्ञस्त्रिमूर्तिस्त्रिगुणात्मकः ॥ ५१॥

त्रिदशेशस्तारकारिस्तापघ्नस्तापसप्रियः ।
तुष्टिदस्तुष्टिकृत्तीक्ष्णस्तपोरूपस्त्रिकालवित् ॥ ५२॥

स्तोता स्तव्यः स्तवप्रीतः स्तुतिः स्तोत्रं स्तुतिप्रियः ।
स्थितः स्थायी स्थापकश्च स्थूलसूक्ष्मप्रदर्शकः ॥ ५३॥

स्थविष्ठः स्थविरः स्थूलः स्थानदः स्थैर्यदः स्थिरः ।
दान्तो दयापरो दाता दुरितघ्नो दुरासदः ॥ ५४॥

दर्शनीयो दयासारो देवदेवो दयानिधिः ।
दुराधर्षो दुर्विगाह्यो दक्षो दर्पणशोभितः ॥ ५५॥

दुर्धरो दानशीलश्च द्वादशाक्षो द्विषड्भुजः ।
द्विषट्कर्णो द्विषड्बाहुर्दीनसंतापनाशनः ॥ ५६॥

दन्दशूकेश्वरो देवो दिव्यो दिव्याकृतिर्दमः ।
दीर्घवृत्तो दीर्घबाहुर्दीर्घदृष्टिर्दिवस्पतिः ॥ ५७॥

दण्डो दमयिता दर्पो देवसिंहो दृढव्रतः ।
दुर्लभो दुर्गमो दीप्तो दुष्प्रेक्ष्यो दिव्यमण्डनः ॥ ५८॥

दुरोदरघ्नो दुःखघ्नो दुरारिघ्नो दिशांपतिः ।
दुर्जयो देवसेनेशो दुर्ज्ञेयो दुरतिक्रमः ॥ ५९॥

दम्भो दृप्तश्च देवर्षिर्दैवज्ञो दैवचिन्तकः ।
धुरंधरो धर्मपरो धनदो धृतिवर्धनः ॥ ६०॥

धर्मेशो धर्मशास्त्रज्ञो धन्वी धर्मपरायणः ।
धनाध्यक्षो धनपतिर्धृतिमान्धूतकिल्बिषः ॥ ६१॥

धर्महेतुर्धर्मशूरो धर्मकृद्धर्मविद् ध्रुवः ।
धाता धीमान्धर्मचारी धन्यो धुर्यो धृतव्रतः ॥ ६२॥

नित्योत्सवो नित्यतृप्तो निर्लेपो निश्चलात्मकः ।
निरवद्यो निराधारो निष्कलङ्को निरञ्जनः ॥ ६३॥

निर्ममो निरहंकारो निर्मोहो निरुपद्रवः ।
नित्यानन्दो निरातङ्को निष्प्रपञ्चो निरामयः ॥ ६४॥

निरवद्यो निरीहश्च निर्दर्शो निर्मलात्मकः ।
नित्यानन्दो निर्जरेशो निःसङ्गो निगमस्तुतः ॥ ६५॥

निष्कण्टको निरालम्बो निष्प्रत्यूहो निरुद्भवः ।
नित्यो नियतकल्याणो निर्विकल्पो निराश्रयः ॥ ६६॥

नेता निधिर्नैकरूपो निराकारो नदीसुतः ।
पुलिन्दकन्यारमणः पुरुजित्परमप्रियः ॥ ६७॥

प्रत्यक्षमूर्तिः प्रत्यक्षः परेशः पूर्णपुण्यदः ।
पुण्याकरः पुण्यरूपः पुण्यः पुण्यपरायणः ॥ ६८॥

पुण्योदयः परं ज्योतिः पुण्यकृत्पुण्यवर्धनः ।
परानन्दः परतरः पुण्यकीर्तिः पुरातनः ॥ ६९॥

प्रसन्नरूपः प्राणेशः पन्नगः पापनाशनः ।
प्रणतार्तिहरः पूर्णः पार्वतीनन्दनः प्रभुः ॥ ७०॥

पूतात्मा पुरुषः प्राणः प्रभवः पुरुषोत्तमः ।
प्रसन्नः परमस्पष्टः परः परिवृढः परः ॥ ७१॥

परमात्मा परब्रह्म परार्थः प्रियदर्शनः ।
पवित्रः पुष्टिदः पूर्तिः पिङ्गलः पुष्टिवर्धनः ॥ ७२॥

पापहारी पाशधरः प्रमत्तासुरशिक्षकः ।
पावनः पावकः पूज्यः पूर्णानन्दः परात्परः ॥ ७३॥

पुष्कलः प्रवरः पूर्वः पितृभक्तः पुरोगमः ।
प्राणदः प्राणिजनकः प्रदिष्टः पावकोद्भवः ॥ ७४॥

परब्रह्मस्वरूपश्च परमैश्वर्यकारणम् ।
परर्द्धिदः पुष्टिकरः प्रकाशात्मा प्रतापवान् ॥ ७५॥

प्रज्ञापरः प्रकृष्टार्थः पृथुः पृथुपराक्रमः ।
फणीश्वरः फणिवरः फणामणिविभूषणः ॥ ७६॥

फलदः फलहस्तश्च फुल्लाम्बुजविलोचनः ।

फड्डुच्चाटितपापौघः फणिलोकविभूषणः ॥ ७७॥

बाहुलेयो बृहद्रूपो बलिष्ठो बलवान् बली ।
ब्रह्मेशविष्णुरूपश्च बुद्धो बुद्धिमतां वरः ॥ ७८॥

बालरूपो ब्रह्मगर्भो ब्रह्मचारी बुधप्रियः ।
बहुश्रुतो बहुमतो ब्रह्मण्यो ब्राह्मणप्रियः ॥ ७९॥

बलप्रमथनो ब्रह्मा बहुरूपो बहुप्रदः ।
बृहद्भानुतनूद्भूतो बृहत्सेनो बिलेशयः ॥ ८०॥

बहुबाहुर्बलश्रीमान् बहुदैत्यविनाशकः ।
बिलद्वारान्तरालस्थो बृहच्छक्तिधनुर्धरः ॥ ८१॥

बालार्कद्युतिमान् बालो बृहद्वक्षा बृहद्धनुः ।
भव्यो भोगीश्वरो भाव्यो भवनाशो भवप्रियः ॥ ८२॥

भक्तिगम्यो भयहरो भावज्ञो भक्तसुप्रियः ।
भुक्तिमुक्तिप्रदो भोगी भगवान् भाग्यवर्धनः ॥ ८३॥

भ्राजिष्णुर्भावनो भर्ता भीमो भीमपराक्रमः ।
भूतिदो भूतिकृद्भोक्ता भूतात्मा भुवनेश्वरः ॥ ८४॥

भावको भीकरो भीष्मो भावकेष्टो भवोद्भवः ।
भवतापप्रशमनो भोगवान् भूतभावनः ॥ ८५॥

भोज्यप्रदो भ्रान्तिनाशो भानुमान् भुवनाश्रयः ।
भूरिभोगप्रदो भद्रो भजनीयो भिषग्वरः ॥ ८६॥

महासेनो महोदारो महाशक्तिर्महाद्युतिः ।
महाबुद्धिर्महावीर्यो महोत्साहो महाबलः ॥ ८७॥

महाभोगी महामायी मेधावी मेखली महान् ।
मुनिस्तुतो महामान्यो महानन्दो महायशाः ॥ ८८॥

महोर्जितो माननिधिर्मनोरथफलप्रदः ।
महोदयो महापुण्यो महाबलपराक्रमः ॥ ८९॥

मानदो मतिदो माली मुक्तामालाविभूषणः ।
मनोहरो महामुख्यो महर्द्धिर्मूर्तिमान्मुनिः ॥ ९०॥

महोत्तमो महोपायो मोक्षदो मङ्गलप्रदः ।
मुदाकरो मुक्तिदाता महाभोगो महोरगः ॥ ९१॥

यशस्करो योगयोनिर्योगिष्ठो यमिनां वरः ।
यशस्वी योगपुरुषो योग्यो योगनिधिर्यमी ॥ ९२॥

यतिसेव्यो योगयुक्तो योगविद्योगसिद्धिदः ।
यन्त्रो यन्त्री च यन्त्रज्ञो यन्त्रवान्यन्त्रवाहकः ॥ ९३॥

यातनारहितो योगी योगीशो योगिनां वरः ।
रमणीयो रम्यरूपो रसज्ञो रसभावनः ॥ ९४॥

रञ्जनो रञ्जितो रागी रुचिरो रुद्रसंभवः ।
रणप्रियो रणोदारो रागद्वेषविनाशनः ॥ ९५॥

रत्नार्ची रुचिरो रम्यो रूपलावण्यविग्रहः ।
रत्नाङ्गदधरो रत्नभूषणो रमणीयकः ॥ ९६॥

रुचिकृद्रोचमानश्च रञ्जितो रोगनाशनः ।
राजीवाक्षो राजराजो रक्तमाल्यानुलेपनः ॥ ९७॥

राजद्वेदागमस्तुत्यो रजःसत्त्वगुणान्वितः ।
रजनीशकलारम्यो रत्नकुण्डलमण्डितः ॥ ९८॥

रत्नसन्मौलिशोभाढ्यो रणन्मञ्जीरभूषणः ।
लोकैकनाथो लोकेशो ललितो लोकनायकः ॥ ९९॥

लोकरक्षो लोकशिक्षो लोकलोचनरञ्जितः ।
लोकबन्धुर्लोकधाता लोकत्रयमहाहितः ॥ १००॥

लोकचूडामणिर्लोकवन्द्यो लावण्यविग्रहः ।
लोकाध्यक्षस्तु लीलावान्लोकोत्तरगुणान्वितः ॥ १०१॥

वरिष्ठो वरदो वैद्यो विशिष्टो विक्रमो विभुः ।
विबुधाग्रचरो वश्यो विकल्पपरिवर्जितः ॥ १०२॥

विपाशो विगतातङ्को विचित्राङ्गो विरोचनः ।
विद्याधरो विशुद्धात्मा वेदाङ्गो विबुधप्रियः ॥ १०३॥

वचस्करो व्यापकश्च विज्ञानी विनयान्वितः ।
विद्वत्तमो विरोधिघ्नो वीरो विगतरागवान् ॥ १०४॥

वीतभावो विनीतात्मा वेदगर्भो वसुप्रदः ।
विश्वदीप्तिर्विशालाक्षो विजितात्मा विभावनः ॥ १०५॥

वेदवेद्यो विधेयात्मा वीतदोषश्च वेदवित् ।
विश्वकर्मा वीतभयो वागीशो वासवार्चितः ॥ १०६॥

वीरध्वंसो विश्वमूर्तिर्विश्वरूपो वरासनः ।
विशाखो विमलो वाग्मी विद्वान्वेदधरो वटुः ॥ १०७॥

वीरचूडामणिर्वीरो विद्येशो विबुधाश्रयः ।
विजयी विनयी वेत्ता वरीयान्विरजा वसुः ॥ १०८॥

वीरघ्नो विज्वरो वेद्यो वेगवान्वीर्यवान्वशी ।
वरशीलो वरगुणो विशोको वज्रधारकः ॥ १०९॥

शरजन्मा शक्तिधरः शत्रुघ्नः शिखिवाहनः ।
श्रीमान्शिष्टः शुचिः शुद्धः शाश्वतो श्रुतिसागरः ॥ ११०॥

शरण्यः शुभदः शर्म शिष्टेष्टः शुभलक्षणः ।
शान्तः शूलधरः श्रेष्ठः शुद्धात्मा शङ्करः शिवः ॥ १११॥

शितिकण्ठात्मजः शूरः शान्तिदः शोकनाशनः ।
षाण्मातुरः षण्मुखश्च षड्गुणैश्वर्यसंयुतः ॥ ११२॥

षट्चक्रस्थः षडूर्मिघ्नः षडङ्गश्रुतिपारगः ।
षड्भावरहितः षट्कः षट्शास्त्रस्मृतिपारगः ॥ ११३॥

षड्वर्गदाता षड्ग्रीवः षडरिघ्नः षडाश्रयः ।
षट्किरीटधरः श्रीमान् षडाधारश्च षट्क्रमः ॥ ११४॥

षट्कोणमध्यनिलयः षण्डत्वपरिहारकः ।

सेनानीः सुभगः स्कन्दः सुरानन्दः सतां गतिः ॥ ११५॥

सुब्रह्मण्यः सुराध्यक्षः सर्वज्ञः सर्वदः सुखी ।
सुलभः सिद्धिदः सौम्यः सिद्धेशः सिद्धिसाधनः ॥ ११६॥

सिद्धार्थः सिद्धसंकल्पः सिद्धसाधुः सुरेश्वरः ।
सुभुजः सर्वदृक्साक्षी सुप्रसादः सनातनः ॥ ११७॥

सुधापतिः स्वयंज्योतिः स्वयंभूः सर्वतोमुखः ।
समर्थः सत्कृतिः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुहृत् ॥ ११८॥

सुप्रसन्नः सुरश्रेष्ठः सुशीलः सत्यसाधकः ।
संभाव्यः सुमनाः सेव्यः सकलागमपारगः ॥ ११९॥

सुव्यक्तः सच्चिदानन्दः सुवीरः सुजनाश्रयः ।
सर्वलक्षणसंपन्नः सत्यधर्मपरायणः ॥ १२०॥

सर्वदेवमयः सत्यः सदा मृष्टान्नदायकः ।
सुधापी सुमतिः सत्यः सर्वविघ्नविनाशनः ॥ १२१॥

सर्वदुःखप्रशमनः सुकुमारः सुलोचनः ।
सुग्रीवः सुधृतिः सारः सुराराध्यः सुविक्रमः ॥ १२२॥

सुरारिघ्नः स्वर्णवर्णः सर्पराजः सदा शुचिः ।
सप्तार्चिर्भूः सुरवरः सर्वायुधविशारदः ॥ १२३॥

हस्तिचर्माम्बरसुतो हस्तिवाहनसेवितः ।
हस्तचित्रायुधधरो हृताघो हसिताननः ॥ १२४॥

हेमभूषो हरिद्वर्णो हृष्टिदो हृष्टिवर्धनः ।
हेमाद्रिभिद्धंसरूपो हुंकारहतकिल्बिषः ॥ १२५॥

हिमाद्रिजातातनुजो हरिकेशो हिरण्मयः ।
हृद्यो हृष्टो हरिसखो हंसो हंसगतिर्हविः ॥ १२६॥

हिरण्यवर्णो हितकृद्धर्षदो हेमभूषणः ।
हरप्रियो हितकरो हतपापो हरोद्भवः ॥ १२७॥

क्षेमदः क्षेमकृत्क्षेम्यः क्षेत्रज्ञः क्षामवर्जितः ।
क्षेत्रपालः क्षमाधारः क्षेमक्षेत्रः क्षमाकरः ॥ १२८॥

क्षुद्रघ्नः क्षान्तिदः क्षेमः क्षितिभूषः क्षमाश्रयः ।
क्षालिताघः क्षितिधरः क्षीणसंरक्षणक्षमः ॥ १२९॥

क्षणभङ्गुरसन्नद्धघनशोभिकपर्दकः ।
क्षितिभृन्नाथतनयामुखपङ्कजभास्करः ॥ १३०॥

क्षताहितः क्षरः क्षन्ता क्षतदोषः क्षमानिधिः ।
क्षपिताखिलसंतापः क्षपानाथसमाननः ॥ १३१॥

फलश्रुति -
इति नाम्नां सहस्राणि षण्मुखस्य च नारद ।
यः पठेच्छृणुयाद्वापि भक्तियुक्तेन चेतसा ॥ १॥

स सद्यो मुच्यते पापैर्मनोवाक्कायसंभवैः ।
आयुर्वृद्धिकरं पुंसां स्थैर्यवीर्यविवर्धनम् ॥ २॥

वाक्येनैकेन वक्ष्यामि वाञ्छितार्थं प्रयच्छति ।
तस्मात्सर्वात्मना ब्रह्मन्नियमेन जपेत्सुधीः ॥ ३॥

॥ इति श्रीस्कान्दे महापुराणे ईश्वरप्रोक्ते ब्रह्मनारदसंवादे
षण्मुखसहस्रनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

॥ श्रीसुब्रह्मण्यसहस्रनामस्तोत्रम् मार्कण्डेयप्रोक्तम् ॥

स्वामिमलै सहस्रनामस्तोत्रम्

ॐ श्री गणेशाय नमः ।
अस्य श्री सुब्रह्मण्य सहस्रनामस्तोत्रमहामन्त्रस्य, मार्कण्डेय ऋषिः ।
अनुष्टुप्छन्दः । श्री सुब्रह्मण्यो देवता । शरजन्माऽक्षय इति बीजं,
शक्तिधरोऽक्षय इति शक्तिः । कार्तिकेय इति कीलकम् ।
क्रौञ्चभेदीत्यर्गलम् । शिखिवाहन इति कवचम्, षण्मुख इति ध्यानम् ।
श्री सुब्रह्मण्य प्रसाद सिद्ध्यर्थे नाम पारायणे विनियोगः ।

करन्यासः
ॐ शं ओङ्कारस्वरूपाय ओजोधराय ओजस्विने सुहृद्याय
हृष्टचित्तात्मने भास्वद्रूपाय अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । var भास्वरूपाय
ॐ रं षट्कोण मध्यनिलयाय षट्किरीटधराय श्रीमते षडाधाराय
षडाननाय ललाटषण्णेत्राय अभयवरदहस्ताय तर्जनीभ्यां नमः ।
ॐ वं षण्मुखाय शरजन्मने शुभलक्षणाय शिखिवाहनाय
षडक्षराय स्वामिनाथाय मध्यमाभ्यां नमः ।
ॐ णं कृशानुसम्भवाय कवचिने कुक्कुटध्वजाय
शूरमर्दनाय कुमाराय सुब्रह्मण्याय (सुब्रह्मण्य) अनामिकाभ्यां नमः ।
ॐ भं कन्दर्पकोटिदिव्यविग्रहाय द्विषड्बाहवे द्वादशाक्षाय
मूलप्रकृतिरहिताय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।
ॐ वं सच्चिदानन्दस्वरूपाय सर्वरूपात्मने खेटधराय खड्गिने
शक्तिहस्ताय ब्रह्मैकरूपिणे करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥

एवं हृदयादिन्यासः । ॐ भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ।

ध्यानम् -
ध्यायेत्षण्मुखमिन्दुकोटिसदृशं रत्नप्रभाशोभितं var वन्दे षण्मुख
बालार्कद्युति षट्किरीटविलसत्केयूर हारान्वितम् ।
कर्णालम्बित कुण्डल प्रविलसद्गण्डस्थलैः शोभितं ?? was missing la?
काञ्ची कङ्कणकिङ्किणीरवयुतं शृङ्गारसारोदयम् ॥
षड्वक्त्रं शिखिवाहनं त्रिनयनं चित्राम्बरालङ्कृतं
वज्रं शक्तिमसिं त्रिशूलमभयं खेटं धनुश्चक्रकम् ।
पाशं कुक्कुटमङ्कुशं च वरदं दोर्भिर्दधानं सदा ?de?
ध्यायामीप्सित सिद्धिदं शिवसुतं स्कन्दं सुराराधितम् ॥
द्विषड्भुजं षण्मुखमम्बिकासुतं कुमारमादित्य सहस्रतेजसम् ।
वन्दे मयूरासनमग्निसम्भवं सेनान्यमध्याहमभीष्टसिद्धये ॥

लमित्यादि पञ्चपूजा ।

अथ स्तोत्रम् ।
ॐ सुब्रह्मण्यः सुरेशानः सुरारिकुलनाशनः ।
ब्रह्मण्यो ब्रह्मविद् ब्रह्मा ब्रह्मविद्यागुरूर्गुरुः ॥ १॥

ईशानगुरुरव्यक्तो व्यक्तरूपः सनातनः ।
प्रधानपुरुषः कर्ता कर्म कार्यं च कारणम् ॥ २॥

अधिष्ठानं च विज्ञानं भोक्ता भोगश्च केवलः ।
अनादिनिधनः साक्षी नियन्ता नियमो यमः ॥ ३॥

वाक्पतिर्वाक्प्रदो वाग्मी वाच्यो वाग्वाचकस्तथा ।
पितामहगुरुर्लोकगुरुस्तत्वार्थबोधकः ॥ ४॥

प्रणवार्थोपदेष्टा चाप्यजो ब्रह्म सनातनः ।
वेदान्तवेद्यो वेदात्मा वेदादिर्वेदबोधकः ॥ ५॥

वेदान्तो वेदगुह्यश्च वेदशास्त्रार्थबोधकः ।
सर्वविद्यात्मकः शान्तश्चतुष्षष्टिकलागुरुः ॥ ६॥

मन्त्रार्थो मन्त्रमूर्तिश्च मन्त्रतन्त्रप्रवर्तकः ।
मन्त्री मन्त्रो मन्त्रबीजं महामन्त्रोपदेशकः ॥ ७॥

महोत्साहो महाशक्तिर्महाशक्तिधरः प्रभुः ।
जगत्स्रष्टा जगद्भर्ता जगन्मूर्तिर्जगन्मयः ॥ ८॥

जगदादिरनादिश्च जगद्बीजं जगद्गुरूः ।
ज्योतिर्मयः प्रशान्तात्मा सच्चिदानन्दविग्रहः ॥ ९॥

सुखमूर्तिः सुखकरः सुखी सुखकराकृतिः ।
ज्ञाता ज्ञेयो ज्ञानरूपो ज्ञप्तिर्ज्ञानबलं बुधः ॥ १०॥

विष्णुर्जिष्णुर्ग्रसिष्णुश्च प्रभविष्णुः सहिष्णुकः ।
वर्धिष्णुर्भूष्णुरजरस्तितिक्ष्णुः क्षान्तिरार्जवम् ॥ ११॥

ऋजुः सुगम्यःसुलभो दुर्लभो लाभ ईप्सितः ।

विज्ञो विज्ञानभोक्ता च शिवज्ञानप्रदायकः ॥ १२॥

महदादिरहङ्कारो भूतादिर्भूतभावनः ।
भूतभव्य भविष्यच्च भूत भव्यभवत्प्रभुः ॥ १३॥

देवसेनापतिर्नेता कुमारो देवनायकः ।
तारकारिर्महावीर्यः सिंहवक्त्रशिरोहरः ॥ १४॥

अनेककोटिब्रह्माण्ड परिपूर्णासुरान्तकः ।
सुरानन्दकरः श्रीमानसुरादिभयङ्करः ॥ १५॥

असुरान्तः पुराक्रन्दकरभेरीनिनादनः ।
सुरवन्धो जनानन्दकरशिञ्जन्मणिध्वनिः ॥ १६॥

स्फुटाट्टहाससङ्क्षुभ्यत्तारकासुरमानसः ।
महाक्रोधो महोत्साहो महाबलपराक्रमः ॥ १७॥

महाबुद्धिर्महाबाहुर्महामायो महाधृतिः ।
रणभीमः शत्रुहरो धीरोदात्तगुणोत्तरः ॥ १८॥

महाधनुर्महाबाणो महादेवप्रियात्मजः ।
महाखड्गो महाखेटो महासत्वो महाद्युतिः ॥ १९॥

महर्धिश्च महामायी मयूरवरवाहनः ।
मयूरबर्हातपत्रो मयूरनटनप्रियः ॥ २०॥

महानुभावोऽमेयात्माऽमेयश्रीश्च महाप्रभुः ।
सुगुणो दुर्गुणद्वेषी निर्गुणो निर्मलोऽमलः ॥ २१॥

सुबलो विमलः कान्तः कमलासन पूजितः ।
कालः कमलपत्राक्षः कलिकल्मषनाशनः ॥ २२॥

महारणो महायोद्धा महायुद्धप्रियोऽभयः ।
महारथो महाभागो भक्ताभीष्टफलप्रदः ॥ २३॥

भक्तप्रियः प्रियः प्रेम प्रेयान् प्रीतिधरः सखा ।
गौरीकरसरोजाग्र लालनीय मुखाम्बुजः ॥ २४॥

कृत्तिकास्तन्यपानैकव्यग्रषड्वदनाम्बुजः ।
चन्द्रचूडाङ्गभूभाग विहारणविशारदः ॥ २५॥

ईशाननयनानन्दकन्दलावण्यनासिकः ।
चन्द्रचूडकराम्भोज परिमृष्टभुजावलिः ॥ २६॥

लम्बोदर सहक्रीडा लम्पटः शरसम्भवः ।
अमराननलीक चकोरीपूर्ण चन्द्रमाः ॥ २७॥

सर्वाङ्ग सुन्दरः श्रीशः श्रीकरः श्रीप्रदः शिवः ।
वल्लीसखो वनचरो वक्ता वाचस्पतिर्वरः ॥ २८॥

चन्द्रचूडो बर्हिपिञ्छ शेखरो मकुटोज्ज्वलः ।
गुडाकेशः सुवृत्तोरुशिरा मन्दारशेखरः ॥ २९॥

बिम्बाधरः कुन्ददन्तो जपाशोणाग्रलोचनः ।
षड्दर्शनीनटीरङ्गरसनो मधुरस्वनः ॥ ३०॥

मेघगम्भीरनिर्घोषः प्रियवाक् प्रस्फुटाक्षरः ।
स्मितवक्त्रश्चोत्पलाक्षश्चारुगम्भीरवीक्षणः ॥ ३१॥

कर्णान्तदीर्घनयनः कर्णभूषण भूषितः ।
सुकुण्डलश्चारुगण्डः कम्बुग्रीवो महाहनुः ॥ ३२॥

पीनांसो गूढजत्रुश्च पीनवृत्तभुजावलिः ।
रक्ताङ्गो रत्नकेयूरो रत्नकङ्कणभूषितः॥ ३३॥

ज्याकिणाङ्क लसद्वामप्रकोष्ठवलयोज्ज्वलः ।
रेखाङ्कुशध्वजच्छत्रपाणिपद्मो महायुधः ॥ ३४॥

सुरलोक भयध्वान्त बालारुणकरोदयः ।
अङ्गुलीयकरत्नांशु द्विगुणोद्यन्नखाङ्कुरः ॥ ३५॥

पीनवक्षा महाहारो नवरत्नविभूषणः ।
हिरण्यगर्भो हेमाङ्गो हिरण्यकवचो हरः ॥ ३६॥

हिरण्मय शिरस्त्राणो हिरण्याक्षो हिरण्यदः ।
हिरण्यनाभिस्त्रिवली ललितोदरसुन्दरः ॥ ३७॥

सुवर्णसूत्रविलसद्विशङ्कटकटीतटः ।
पीताम्बरधरो रत्नमेखलावृत मध्यकः ॥ ३८॥

पीवरालोमवृत्तोद्यत्सुजानुर्गुप्तगुल्फकः ।
शङ्खचक्राब्जकुलिशध्वजरेखाङ्घ्रिपङ्कजः ॥ ३९॥

नवरत्नोज्ज्वलत्पादकटकः परमायुधः ।
सुरेन्द्रमकुटप्रोद्यन्मणि रञ्जितपादुकः ॥ ४०॥

पूज्याङ्घ्रिश्चारुनखरो देवसेव्यस्वपादुकः ।
पार्वतीपाणि कमलपरिमृष्टपदाम्बुजः ॥ ४१॥

मत्तमातङ्ग गमनो मान्यो मान्यगुणाकरः ।
क्रौञ्च दारणदक्षौजाः क्षणः क्षणविभागकृत् ॥ ४२॥

सुगमो दुर्गमो दुर्गो दुरारोहोऽरिदुः सहः ।
सुभगः सुमुखः सूर्यः सूर्यमण्डलमध्यगः ॥ ४३॥

स्वकिङ्करोपसंसृष्टसृष्टिसंरक्षिताखिलः ।
जगत्स्रष्टा जगद्भर्ता जगत्संहारकारकः ॥ ४४॥

स्थावरो जङ्गमो जेता विजयो विजयप्रदः ।
जयशीलो जितारातिर्जितमायो जितासुरः ॥ ४५॥

जितकामो जितक्रोधो जितमोहस्सुमोहनः ।
कामदः कामभृत्कामी कामरूपः कृतागमः ॥ ४६॥

कान्तः कल्यः कलिध्वंसी कल्हारकुसुमप्रियः ।
रामो रमयिता रम्यो रमणीजनवल्लभः ॥ ४७॥

रसज्ञो रसमूर्तिश्च रसो नवरसात्मकः ।
रसात्मा रसिकात्मा च रासक्रीडापरो रतिः ॥ ४८॥

सूर्यकोटिप्रतीकाशः सोमसूर्याग्निलोचनः ।
कलाभिज्ञः कलारूपी कलापी सकलप्रभुः ॥ ४९॥

बिन्दुर्नादः कलामूर्तिः कलातीतोऽक्षरात्मकः ।

मात्राकारः स्वराकारः एकमात्रो द्विमात्रकः ॥ ५०॥

त्रिमात्रकश्चतुर्मात्रो व्यक्तः सन्ध्यक्षरात्मकः ।
व्यञ्जनात्मा वियुक्तात्मा संयुक्तात्मा स्वरात्मकः ॥ ५१॥

विसर्जनीयोऽनुस्वारः सर्ववर्णतनुर्महान् ।
अकारात्माऽप्युकारात्मा मकारात्मा त्रिवर्णकः ॥ ५२॥

ओङ्कारोऽथ वषट्कारः स्वाहाकारः स्वधाकृतिः ।
आहुतिर्हवनं हव्यं होताऽध्वर्युर्महाहविः ॥ ५३॥

ब्रह्मोद्गाता सदस्यश्च बर्हिरिध्मं समिच्चरुः ।
कव्यं पशुः पुरोडाशः आमिक्षा वाजवाजिनम् ॥ ५४॥

पवनः पावनः पूतः पवमानः पराकृतिः ।
पवित्रं परिधिः पूर्णपात्रमुद्भूतिरिन्धनम् ॥ ५५॥

विशोधनं पशुपतिः पशुपाशविमोचकः ।
पाकयज्ञो महायज्ञो यज्ञो यज्ञपतिर्यजुः ॥ ५६॥

यज्ञाङ्गो यज्ञगम्यश्च यज्वा यज्ञफलप्रदः ।
यज्ञाङ्गभूर्यज्ञपतिर्यज्ञश्रीर्यज्ञवाहनः ॥ ५७॥

यज्ञराड् यज्ञविध्वंसी यज्ञेशो यज्ञरक्षकः ।
सहस्रबाहुः सर्वात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ५८॥

सहस्रवदनो नित्यः सहस्रात्मा विराट् स्वराट् ।
सहस्रशीर्षो विश्वश्च तैजसः प्राज्ञ आत्मवान् ॥ ५९॥

अणुर्बृहत्कृशः स्थूलो दीर्घो ह्रस्वश्च वामनः ।
सूक्ष्मः सूक्ष्मतरोऽनन्तो विश्वरूपो निरञ्जनः ॥ ६०॥

अमृतेशोऽमृताहारोऽमृतदाताऽमृताङ्गवान् ।
अहोरूपस्त्रियामा च सन्ध्यारूपो दिनात्मकः ॥ ६१॥

अनिमेषो निमेषात्मा कला काष्ठा क्षणात्मकः ।
मुहूर्तो घटिकारूपो यामो यामात्मकस्तथा ॥ ६२॥

पूर्वाह्नरूपो मध्याह्नरूपः सायाह्नरूपकः ।
अपराह्णोऽतिनिपुणः सवनात्मा प्रजागरः ॥ ६३॥

वेद्यो वेदयिता वेदो वेदद्रष्टो विदां वरः ।
विनयो नयनेता च विद्वज्जनबहुप्रियः ॥ ६४॥

विश्वगोप्ता विश्वभोक्ता विश्वकृद्विश्वभेषजम् ।
विश्वम्भरो विश्वपतिर्विश्वराड्विश्वमोहनः ॥ ६५॥

विश्वसाक्षी विश्वहन्ता वीरो विश्वम्भराधिपः ।
वीरबाहुर्वीरहन्ता वीराग्र्यो वीरसैनिकः ॥ ६६॥

वीरवादप्रियः शूर एकवीरः सुराधिपः ।
शूरपद्मासुरद्वेषी तारकासुरभञ्जनः ॥ ६७॥

ताराधिपस्तारहारः शूरहन्ताऽश्ववाहनः ।
शरभः शरसम्भूतः शक्तः शरवणेशयः ॥ ६८॥

शाङ्करिः शाम्भवः शम्भुः साधुः साधुजनप्रियः ।
साराङ्गः सारकः सर्वः शार्वः शार्वजनप्रियः ॥ ६९॥

गङ्गासुतोऽतिगम्भीरो गम्भीरहृदयोऽनघः ।
अमोघविक्रमश्चक्रश्चक्रभूः शक्रपूजितः ॥ ७०॥

चक्रपाणिश्चक्रपतिश्चक्रवालान्तभूपतिः ।
सार्वभौमस्सुरपतिः सर्वलोकाधिरक्षकः ॥ ७१॥

साधुपः सत्यसङ्कल्पः सत्यस्सत्यवतां वरः ।
सत्यप्रियः सत्यगतिः सत्यलोकजनप्रियः ॥ ७२॥

भूतभव्य भवद्रूपो भूतभव्यभवत्प्रभुः ।
भूतादिर्भूतमध्यस्थो भूतविध्वंसकारकः ॥ ७३॥

भूतप्रतिष्ठासङ्कर्ता भूताधिष्ठानमव्ययः ।
ओजोनिधिर्गुणनिधिस्तेजोराशिरकल्मषः ॥ ७४॥

कल्मषघ्नः कलिध्वंसी कलौ वरदविग्रहः ।
कल्याणमूर्तिः कामात्मा कामक्रोधविवर्जितः ॥ ७५॥

गोप्ता गोपायिता गुप्तिर्गुणातीतो गुणाश्रयः ।
सत्वमूर्ती रजोमूर्तिस्तमोमूर्तिश्चिदात्मकः ॥ ७६॥

देवसेनापतिर्भूमा महिमा महिमाकरः ।
प्रकाशरूपः पापघ्नः पवनः पावनोऽनलः ॥ ७७॥

कैलासनिलयः कान्तः कनकाचल कार्मुकः ।
निर्धूतो देवभूतिश्च व्याकृतिः क्रतुरक्षकः ॥ ७८॥

उपेन्द्र इन्द्रवन्द्याङ्घ्रिरुरुजङ्घ उरुक्रमः ।
विक्रान्तो विजयक्रान्तो विवेकविनयप्रदः ॥ ७९॥

अविनीतजनध्वंसी सर्वावगुणवर्जितः ।
कुलशैलैकनिलयो वल्लीवाञ्छितविभ्रमः ॥ ८०॥

शाम्भवः शम्भुतनयः शङ्कराङ्गविभूषणः ।
स्वयम्भूः स्ववशः स्वस्थः पुष्कराक्षः पुरूद्भवः ॥ ८१॥

मनुर्मानवगोप्ता च स्थविष्ठः स्थविरो युवा ।
बालः शिशुर्नित्ययुवा नित्यकौमारवान् महान् ॥ ८२॥

अग्राह्यरूपो ग्राह्यश्च सुग्रहः सुन्दराकृतिः ।
प्रमर्दनः प्रभूतश्रीर्लोहिताक्षोऽरिमर्दनः ॥ ८३॥

त्रिधामा त्रिककुत्त्रिश्रीः त्रिलोकनिलयोऽलयः ।
शर्मदः शर्मवान् शर्म शरण्यः शरणालयः ॥ ८४॥

स्थाणुः स्थिरतरः स्थेयान् स्थिरश्रीः स्थिरविक्रमः ।
स्थिरप्रतिज्ञः स्थिरधीर्विश्वरेताः प्रजाभवः ॥ ८५॥

अत्ययः प्रत्ययः श्रेष्ठः सर्वयोगविनिःसृतः ।
सर्वयोगेश्वरः सिद्धः सर्वज्ञः सर्वदर्शनः ॥ ८६॥

वसुर्वसुमना देवो वसुरेता वसुप्रदः ।
समात्मा समदर्शी च समदः सर्वदर्शनः ॥ ८७॥

वृषाकृतिर्वृषारूढो वृषकर्मा वृषप्रियः ।

शुचिः शुचिमनाः शुद्धः शुद्धकीर्तिः शुचिश्रवाः ॥ ८८॥

रौद्रकर्मा महारौद्रो रुद्रात्मा रुद्रसम्भवः ।
अनेकमूर्तिर्विश्वात्माऽनेकबाहुररिन्दमः ॥ ८९॥

वीरबाहुर्विश्वसेनो विनेयो विनयप्रदः । vinayo??
सर्वगः सर्ववित्सर्वः सर्ववेदान्तगोचरः ॥ ९०॥

कविः पुराणोऽनुशास्ता स्थूलस्थूल अणोरणुः ।
भ्राजिष्णुर्विष्णु विनुतः कृष्णकेशः किशोरकः ॥ ९१॥

भोजनं भाजनं भोक्ता विश्वभोक्ता विशां पतिः ।
विश्वयोनिर्विशालाक्षो विरागो वीरसेवितः ॥ ९२॥

पुण्यः पुरुयशाः पूज्यः पूतकीर्तिः पुनर्वसुः ।
सुरेन्द्रः सर्वलोकेन्द्रो महेन्द्रोपेन्द्रवन्दितः ॥ ९३॥

विश्ववेद्यो विश्वपतिर्विश्वभृद्विश्वभेषजम् ।
मधुर्मधुरसङ्गीतो माधवः शुचिरूष्मलः ॥ ९४॥

शुक्रः शुभ्रगुणः शुक्लः शोकहन्ता शुचिस्मितः ।
महेष्वासो विष्णुपतिः महीहन्ता महीपतिः ॥ ९५॥

मरीचिर्मदनो मानी मातङ्गगतिरद्भुतः ।
हंसः सुपूर्णः सुमनाः भुजङ्गेशभुजावलिः ॥ ९६॥

पद्मनाभः पशुपतिः पारज्ञो वेदपारगः ।
पण्डितः परघाती च सन्धाता सन्धिमान् समः ॥ ९७॥

दुर्मर्षणो दुष्टशास्ता दुर्धर्षो युद्धधर्षणः ।
विख्यातात्मा विधेयात्मा विश्वप्रख्यातविक्रमः ॥ ९८॥

सन्मार्गदेशिको मार्गरक्षको मार्गदायकः ।
अनिरुद्धोऽनिरुद्धश्रीरादित्यो दैत्यमर्दनः ॥ ९९॥

अनिमेषोऽनिमेषार्च्यस्त्रिजगद्ग्रामणीर्गुणी ।
सम्पृक्तः सम्प्रवृत्तात्मा निवृत्तात्माऽऽत्मवित्तमः ॥ १००॥

अर्चिष्मानर्चनप्रीतः पाशभृत्पावको मरुत् ।
सोमः सौम्यः सोमसुतः सोमसुत्सोमभूषणः ॥ १०१॥

सर्वसामप्रियः सर्वसमः सर्वंसहो वसुः ।
उमासूनुरुमाभक्त उत्फुल्लमुखपङ्कजः ॥ १०२॥

अमृत्युरमरारातिमृत्युर्मृत्युञ्जयोऽजितः ।
मन्दारकुसुमापीडो मदनान्तकवल्लभः ॥ १०३॥

माल्यवन्मदनाकारो मालतीकुसुमप्रियः ।
सुप्रसादः सुराराध्यः सुमुखः सुमहायशाः ॥ १०४॥

वृषपर्वा विरूपाक्षो विष्वक्सेनो वृषोदरः ।
मुक्तो मुक्तगतिर्मोक्षो मुकुन्दो मुद्गली मुनिः ॥ १०५॥

श्रुतवान् सुश्रुतः श्रोता श्रुतिगम्यः श्रुतिस्तुतः ।
वर्धमानो वनरतिर्वानप्रस्थनिषेवितः ॥ १०६॥

वाग्मी वरो वावदूको वसुदेववरप्रदः ।
महेश्वरो मयूरस्थः शक्तिहस्तस्त्रिशूलधृत् ॥ १०७॥

ओजस्तेजश्च तेजस्वी प्रतापः सुप्रतापवान् ।
ऋद्धिः समृद्धिः संसिद्धिः सुसिद्धिः सिद्धसेवितः ॥ १०८॥

अमृताशोऽमृतवपुरमृतोऽमृतदायकः ।
चन्द्रमाश्चन्द्रवदनश्चन्द्रदृक् चन्द्रशीतलः ॥ १०९॥

मतिमान्नीतिमान्नीतिः कीर्तिमान्कीर्तिवर्धनः ।
औषधं चौषधीनाथः प्रदीपो भवमोचनः ॥ ११०॥

भास्करो भास्करतनुर्भानुर्भयविनाशनः ।
चतुर्युगव्यवस्थाता युगधर्मप्रवर्तकः ॥ १११॥

अयुजो मिथुनं योगो योगज्ञो योगपारगः ।
महाशनो महाभूतो महापुरुषविक्रमः ॥ ११२॥

युगान्तकृद्युगावर्तो दृश्यादृश्यस्वरूपकः ।
सहस्रजिन्महामूर्तिः सहस्रायुधपण्डितः ॥ ११३॥

अनन्तासुरसंहर्ता सुप्रतिष्ठः सुखाकरः ।
अक्रोधनः क्रोधहन्ता शत्रुक्रोधविमर्दनः ॥ ११४॥

विश्वमुर्तिर्विश्वबाहुर्विश्वदृग्विश्वतो मुखः ।
विश्वेशो विश्वसंसेव्यो द्यावाभूमिविवर्धनः ॥ ११५॥

अपान्निधिरकर्ताऽन्नमन्नदाताऽन्नदारुणः ।
अम्भोजमौलिरुज्जीवः प्राणः प्राणप्रदायकः ॥ ११६॥

स्कन्दः स्कन्दधरो धुर्यो धार्यो धृतिरनातुरः ।
आतुरौषधिरव्यग्रो वैद्यनाथोऽगदङ्करः ॥ ११७॥

देवदेवो बृहद्भानुः स्वर्भानुः पद्मवल्लभः ।
अकुलः कुलनेता च कुलस्रष्टा कुलेश्वरः ।११८॥
निधिर्निधिप्रियः शङ्खपद्मादिनिधिसेवितः ।
शतानन्दः शतावर्तः शतमूर्तिः शतायुधः ॥ ११९॥

पद्मासनः पद्मनेत्रः पद्माङ्घ्रिः पद्मपाणिकः ।
ईशः कारणकार्यात्मा सूक्ष्मात्मा स्थूलमूर्तिमान् ॥ १२०॥

अशरीरी त्रिशरीरी शरीरत्रयनायकः ।
जाग्रत्प्रपञ्चाधिपतिः स्वप्नलोकाभिमानवान् ॥ १२१॥

सुषुप्त्यवस्थाभिमानी सर्वसाक्षी तुरीयगः ।
स्वापनः स्ववशो व्यापी विश्वमूर्तिर्विरोचनः ॥ १२२॥

वीरसेनो वीरवेषो वीरायुधसमावृतः ।
सर्वलक्षणलक्षण्यो लक्ष्मीवान् शुभलक्षणः ॥ १२३॥

समयज्ञः सुसमय समाधिजनवल्लभः ।
अतुलोऽतुल्यमहिमा शरभोपमविक्रमः ॥ १२४॥

अहेतुर्हेतुमान्हेतुः हेतुहेतुमदाश्रयः ।
विक्षरो रोहितो रक्तो विरक्तो विजनप्रियः ॥ १२५॥

महीधरो मातरिश्वा माङ्गल्यमकरालयः ।
मध्यमान्तादिरक्षोभ्यो रक्षोविक्षोभकारकः ॥ १२६॥

गुहो गुहाशयो गोप्ता गुह्यो गुणमहार्णवः ।
निरुद्योगो महोद्योगी निर्निरोधो निरङ्कुशः॥ १२७॥

महावेगो महाप्राणो महेश्वरमनोहरः ।
अमृताशोऽमिताहारो मितभाष्यमितार्थवाक् ॥ १२८॥

अक्षोभ्यः क्षोभकृत्क्षेमः क्षेमवान् क्षेमवर्धनः ।
ऋद्ध ऋद्धिप्रदो मत्तो मत्तकेकिनिषूदनः ॥ १२९॥

धर्मो धर्मविदां श्रेष्ठो वैकुण्ठो वासवप्रियः ।
परधीरोऽपराक्रान्त परितुष्टः परासुहृत् ॥ १३०॥

रामो रामनुतो रम्यो रमापतिनुतो हितः ।
विरामो विनतो विद्वान् वीरभद्रो विधिप्रियः ॥ १३१॥

विनयो विनयप्रीतो विमतोरुमदापहः ।
सर्वशक्तिमतां श्रेष्ठः सर्वदैत्यभयङ्करः ॥ १३२॥

शत्रुघ्नःशत्रुविनतः शत्रुसङ्घप्रधर्षकः ।
सुदर्शन ऋतुपतिर्वसन्तो माधवो मधुः ॥ १३३॥

वसन्तकेलिनिरतो वनकेलिविशारदः ।
पुष्पधूलीपरिवृतो नवपल्लवशेखरः ॥ १३४॥

जलकेलिपरो जन्यो जह्नुकन्योपलालितः ।
गाङ्गेयो गीतकुशलो गङ्गापूरविहारवान् ॥ १३५॥

गङ्गाधरो गणपतिर्गणनाथसमावृतः ।
विश्रामो विश्रमयुतो विश्वभुग्विश्वदक्षिणः ॥ १३६॥

विस्तारो विग्रहो व्यासो विश्वरक्षण तत्परः ।
विनतानन्द कारी च पार्वतीप्राणनन्दनः ॥
विशाखः षण्मुखः कार्तिकेयः कामप्रदायकः ॥ १३७॥

इति श्रीसुब्रह्मण्यसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

। ॐ शरवणभव ॐ ।